

DOCENTENPODIUM

NIEUWE MUZIEK IN DE LES MET KINDEREN

GUDULA ROSA

Literatuurvoorbeelden voor de eerste leerjaren

Uit: Almut Werner: „...und Schnitt!“
(ZM 35590) *Western*

Western is een stuk voor ringpercussie met de rechterhand en blokfluitpercussie en -spel met de linkerhand. Dit stuk traint de onafhankelijkheid van rechter- en linkerhand en is een prima ritme-training.

De aanwijzingen in de afbeelding betekenen:
maat 1: grijp g (sol) en tik het ritme met de wijsvinger van de linkerhand
maat 2: tik het ritme op de fluit met een ring aan de rechterhand
maat 5 t/m 8: tik hier het metrum met de ring van de rechterhand op de fluit, terwijl je met de linkerhand de melodie speelt

Uit: Almut Werner: „...und Schnitt!“
(ZM 35590) *Gruselfilm*

Het stuk *Gruselfilm* (*Griezelfilm*) is kindgerichte muziek en tegelijk een goede glissando-oefening.

Het glissando, met losjes weggrollende vingers, kan het beste aan het begin geoefend worden, onafhankelijk van het labiumvibrato. De toevoeging van labiumvibrato maakt het stuk dan pas echt griezelig.

Gerhard Braun: *The Shepherd*, te vinden in: Gerhard Braun und Johannes Fischer, *Spielbuch 2* (Ricordi Sy.2615)

In het, gemakkelijke, stuk *The Shepherd* voor

sopraanblokfluit grijpt de rechterhand de hele tijd f' (fa), terwijl de linkerhand de aangegeven grepen voor a', b', c', d' (la, si, do, re) speelt. Hierdoor ontstaat een interessante, archaisch klinkende microtonaliteit.

The Shepherd

Fast ♩ = 192

Gerhard Braun: *Aulodie*, uit: Gerhard Braun und Johannes Fischer, *Spielbuch 2* (Ricordi Sy.2615)

In het stuk *Aulodie* voor één speler met twee

sopraanblokfluiten wordt bij de blokfluit die met de linkerhand bespeeld wordt en die je herkent aan de staafjes naar beneden, het vierde, vijfde en zesde gat dichtgeplakt, zodat er andere tonen klinken dan er genoteerd zijn. Zo ontstaan er interessante samenklanken.

Aulodie (mit Doppelflöte)

Ruhig ♩ = 69

G. Braun

Schneller ♩ = 84

p

mf portato

f

Bob Margolis: *Fanfare* (Manhattan Beach Music)

Dit is een ander aan te bevelen stuk waarbij twee

blokfluiten tegelijk gespeeld worden. *Fanfare* gebruikt een dubbelfluit die gemaakt is uit een sopraan- en een altblokfluit. Het stuk vraagt al wat meer van de speler. [geen afbeelding]

Klankverhalen

Barbara Ertl: *Eine Mäusegeschichte*, uit:
Barbara Ertl, *Jede Menge Flötentöne!*
Band 2 (VHR 3618)

Een mooi geïllustreerd klankverhaal, *Eine Mäuse-*

geschichte (Een muizenverhaal) vinden we in de blokfluitmethode *Jede Menge Flötentöne*, dl 2. De gebruikte notatie wordt in een overzicht uitgelegd op een manier die voor kinderen goed te begrijpen is.

Still war es auf dem Dachboden des alten, verlassenen Hauses.

 Leise heulte der Wind um's Gemäuer. Irgendwo im nahen Wald sang eine Eule ihr geheimnisvolles Lied.

 Linchen, die kleine graue Maus mit dem weißen Ohr, lauschte angestrengt. Ihre Schnurrhaare zitterten ein wenig und ihr kleines Herz schlug schnell und immer schneller.

Christiane Martini: *Das verrückte Schaf Mathilde* (Moeck 2208)

Ook *Das verrückte Schaf Mathilde*, dat op zijn wandeling andere dieren ontmoet, is zeer aan te bevelen.

Eines Tages machte Mathilde einen Spaziergang. Sie wackelte nach rechts, sie wackelte nach links, und dann machte sie einen lustigen Bocksprung.

langsam
freies Fingerspiel auf der ganzen Blockflöte (ungefähre Tonhöhe)

Flutterzunge

1. Mal: sich beim Spielen nach rechts wenden
2. Mal: nach links wenden

Kopf beim Spielen leicht schütteln

Christiane Martini: *Familie Schrott* (Microprint EM 4002)

Almut Werner: *Das kleine Gespenst Huschwusch* (ZM34860)

Net zo aanbevelenswaardig is het stuk over *Familie Schrott*, die in de garage van het gezin Schleusel woont en grappige en verdrietige avonturen beleeft met de gedeukte emmer Schwuppdiwupp, de bezem Kehrwin en de gieter Emma.
[geen afbeelding]

Nog een noemenswaardig werk voor jonge blokfluiters.
[geen afbeelding]

Didactisch voorbeeld van een zelfbedacht klankverhaal

Leerlingen kunnen klankverhalen ook zelf bedenken. Plezier aan het zelf ontdekken en plezier in improviserend spelen worden op die manier vroeg aangemoedigd en het bevordert dat leerlingen open staan voor veeleisender repertoire.

Een voorbeeld uit de praktijk: *Was ist nur mit dem Vogel los? (Wat is er met die vogel?)*

De negenjarige leerling Rebecca kreeg de opdracht een eigen vogelstuk te schrijven. Voordat ze die opdracht kreeg, hadden we enkele lessen besteed aan stukken uit het *Vogelbuch* van Agnes Dorwarth.

Op de vraag “Hoe moet ik dat nou doen?” heb ik met haar samen nagedacht over welke tonen zij kent en welke klanken en vervreemdingstechnie-

ken zij al beheerst. Samen hebben we de klankwereld van de blokfluit verkend en van alles uitgetoet. Zo vroeg ik haar bijvoorbeeld om in alle openingen van het instrument te blazen, zodat er windruis ontstaat. Ze kwam zelf met het idee om door de blokfluit in te ademen, dus lucht in te zuigen door het windkanaal. Dat werd dan het begin van haar eigen kleine compositie. De bereikte resultaten hebben we nog samen in de les genoteerd en we ontwierpen een lijst en een legenda die ze thuis kon gebruiken.

De ervaring leert dat leerlingen het vaak zeer moeilijk vinden om iets wat ze bedacht hebben ook te noteren. Meestal hebben ze hulp nodig van hun docent. Het kan helpen als leerlingen hun eigen muziek opnemen, bijvoorbeeld op de smartphone, en dan pas opschrijven. Dit kan ook in de les samen met de docent.

In de volgende les speelde Rebecca haar compositie voor. Ze had haar vogelverhaal zoals gevraagd opgeschreven.

Het verhaal: *Was ist nur mit dem Vogel los?*

Regel 1: *De vogel ademt, slaapt en droomt:* in- en uitademen door de fluit, zodat bij het uitademen een toon met veel luchtruïst ontstaat en bij de inademing een zacht windgeluid

Regel 2: *Hij droom over vliegen*: glissandi van c'-b' (do-si)

Regel 3 en 4: *Hij wordt langzaam wakker*: toonladder met glissando van noot naar noot, *en kijkt rond*: melodisch spel met staccato

Regel 5: *Hij schrikt*: snelle golven op g" (sol hoog) en staccato

Regel 6: *De vogel is opgewonden*: los vingerspel en snelle scherpe articulatie

Regel 7: *De vogel kalmeert*: begint een triller te fluiten

Regel 8: *Hij huft snel weg*: snelle toonreeks van g'-c' (sol-do)

Regel 9: *Hij kijkt nog een keer in alle richtingen*: en

speelt hierbij zijn vogelzang uit trillers en herhaalde noten

Regel 10: *Alles is weer goed*: rustgevend tremolo met ritardando e'-c' (mi-do) en een lange slotnoot.

Via de volgende link vind je een ander voorbeeld van een leerlingcompositie. Het grafisch genoteerde werk *Soba - Der Klangweg zur Nudelsuppe* gaat over het koken van pasta. Het werd in 2016 voor een wedstrijd gecomponeerd door het jeugdblokfluitensemble PRIMAFISCHDA uit Zürich.

www.musikzeitung.ch/de/smz/aktuell/2017/03/klaxon-soba.html

of www.blokfluitist.nl > Inhoud